

***ЛИТЕРЛІК ШАМАЛАРМЕН ЖҰМЫС
ЖАСАУ АЛГОРИТМІ***

2. ЛИТЕРЛІК ШАМАЛАРМЕН ЖҰМЫС

Мәндері мәтін болып табылатын шамалар литерлік шамалар деп аталады.

Литерлік шамалармен жалғастыру, мәтіннің ұзындығын анықтау, қиып алу операциялары орындалады.

Var a:string;

Программаның бұл үзіндісінде:

a жолдық типті айнымалы шама

Жалғастыру(жапсыру) операциясы

Жолдарды жапсыру үшін бізге «+» таңбасымен белгіленеді және екі мәтінді біріктіреді.

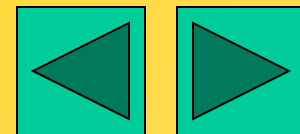
writeln(a+b); немесе **c:=a+b;**

Мысал: **‘бала’** және **‘пан’** сөздерін жалғастыру программасын қарастырайық.

```
Program _1;  
var a, b: string;  
begin  
  a:='бала';  
  b:='пан';  
  writeln(a+b);  
end.
```

Жауабы: сөз

«**балапан**»

Жолдың ұзындығын анықтау

Length (a)

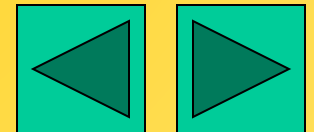
Мәтіннің ұзындығы ондағы символдар санымен анықталады. Ол мына команда арқылы анықталады
writeln(length(a));

Мысал: **“Информатика”** сөзінің ұзындығын табу программасын құр

```
Program _2;  
  var a: string;  
  
begin  
  a:='информатика';  
  writeln(length(a));  
  
end.
```

Жауабы:

11

Сөз тіркестерін қиып алу операциясы

Copy (a, n, k);

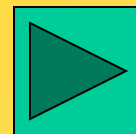
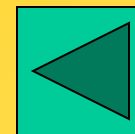
Бұл операцияның көмегімен мәтіннен үзінді қиып алуға болады, яғни **a** жолындағы **n** позициясынан (орнынан) бастап **k** дана символды қиып алады.

Мысал: «**программа**» сөзінен «**грамм**» сөзін қиып ал.

```
Program _3;  
var a: string;  
  
begin  
    a:='программа';  
    writeln(copy(a,4,5));  
end.
```

Жауабы

«**Г**рамм»

Сөз тіркестерін жою процедурасы

Delete (a, n, k)

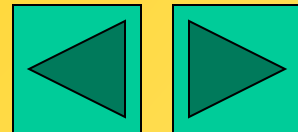
a жолындағы **n** позициясынан бастап **k** символдарды жояды.

Мысал: “Қазақстан” сөзінен “стан” сөзін жою программасын құр

```
Program _4;  
var a: string;  
begin  
  a:='қазақстан';  
  delete(a,6,4);  
  writeln(a);  
end.
```

Жауабы:

«ҚАЗАҚ»

Сөз тіркестерін кірістіру процедурасы

Insert (a1, a2, n)

a1 сөз тіркесін **a2** тіркесінің **n**-ші нөмірінен (позициясынан) бастап кірістіру.

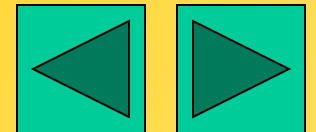
Мысал: Мына сөздерді ретімен орналастыр.

‘-алтын’, ‘кітап қазына’

```
Program _5;  
var a: string;  
begin  
  a1:=' -алтын';  
  a2:=' кітап қазына'  
  insert(a1,a2,6);  
  writeln(a2);  
end.
```

Жауабы:

“кітап-алтын қазына”

INSERT

copy

*Үйге тапсырма:
1.14 тақырып 82 бет
есеп: 11,12*

string

length

delete

